

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudkyně Veroniky Juříčkové a soudce Petra Šuránka v právní věci žalobkyně: **N. A.**, zastoupené JUDr. Matějem Šedivým, advokátem, sídlem Václavské náměstí 831/21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2023, č. j. OAM-658/ZA-ZA11-K01-2023, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 9. 2024, č. j. 16 Az 1/2024-20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a řízení před městským soudem

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 28. 11. 2023 rozhodl, že žalobkyni se mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, neuděluje.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně žalobou, kterou městský soud jako nedůvodnou zamítl.

[3] Městský soud shrnul, že azylový příběh žalobkyně se odvíjí od příběhu manžela, který má kvůli dluhu problémy s věřiteli. Na policii v zemi původu se však žalobkyně ani její manžel neobrátili. Žádnou negativní zkušenost, která by odůvodňovala nedůvěru vůči policii, žalobkyně neuvedla. Dále městský soud konstatoval, že dokument Ministerstva vnitra s názvem „Informace OAMP ze dne 19. 10. 2023 – Kazachstán – Policie, struktura, kapacity, běžná kriminalita, ochranné mechanismy“ obsahuje informace o orgánech, které vykonávají dozor nad činností kazašské policie. Soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že nebyly splněny podmínky pro udělení azylu ani doplňkové ochrany. K námitce nedostatečného posouzení humanitárních důvodů, spočívajících v neřešitelné finanční situaci v domovském státě, která žalobkyni neumožňuje financovat životní náklady, městský soud potvrdil závěr žalovaného, že žalobkyně se výslovně nedomáhala

humanitárního azylu, který nadto může být udělen jen za výjimečných okolností. Především však žalobkynina nepříznivá životní situace nemá původ v azylově relevantním důvodu, nebyly tedy splněny ani podmínky pro poskytnutí humanitárního azylu.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu se žalobkyně (stěžovatelka) bránila kasační stížností, v níž odkázala na důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“). Namítala, že rozsudek městského soudu vychází z nesprávného posouzení právní otázky, závěry soudu neodpovídají provedenému dokazování a odůvodnění rozsudku je pro stěžovatelku zmatečné.

[5] Stěžovatelka shrnula, že ve správním řízení uvedla, že spolu s manželem byla nucena vzít na sebe finanční závazek, ze kterého chtěla financovat nákup vozidla a náklady na vyřízení litevského víza. Po nesplacení závazku byla uvržena do nepříznivé životní situace, čelí výhrůžkám věřitele spojeného s policií, pročež se nemůže reálně domáhat spravedlnosti.

[6] Dle stěžovatelky městský soud posuzoval žalobu optikou ekonomické situace stěžovatelky, nikoli optikou úrovně spravedlnosti v jejím domovském státě. Za podstatné stěžovatelka považuje to, že čelí tlaku ze strany věřitele, kterému tamní policejní orgán straní. Stěžovatelce je známo, že věřitel spolupracuje s tamní policií, která v její věci nevystupuje nestranně.

[7] Dále stěžovatelka namítala, že správní orgán nevedl řízení způsobem vedoucím ke zjištění skutečného stavu, nijak se nezabýval pozicí kazašské policejní složky, potažmo existencí případného orgánu vnitřní kontroly (obdoby GIBS), který by dohlížel na zákonnost postupu policistů. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného nabízí pouze obecné hodnocení úrovně dodržování lidských práv v domovském státě stěžovatelky bez důrazu na individuální situaci stěžovatelky.

[8] Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] **Žalovaný** ve vyjádření uvedl, že stěžovatelka v zemi původu azylově relevantní potíže neměla. Dále uvedl, že kasační námitky jsou převzaty z žaloby a městský soud se s nimi již vypořádal. O vztahu věřitele a policie se stěžovatelka nikdy nezmínila, jde o účelové rozšíření azylového příběhu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[10] Kasační stížnost je přípustná.

[11] Vzhledem k tomu, že jde o věc, v níž před městským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, Nejvyšší správní soud se zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud tomu tak není, je namísto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítnout jako nepřijatelnou.

[12] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, učinil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“.

pokračování

Podle uvedeného usnesení je kasační stížnost přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[13] Takovým pochybením krajského soudu může být i nepřezkoumatelnost jeho rozsudku. Námitku „zmatečnosti“ odůvodnění rozsudku městského soudu Nejvyšší správní soud vzhledem ke kontextu, v jakém byla uvedena, posoudil právě jako námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku. Nepřezkoumatelnost je ovšem třeba vykládat jako nemožnost určité rozhodnutí přezkoumat, nikoli jako subjektivní nespokojenost s rozhodnutím či jeho důvody (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-74, č. 1566/2008 Sb. NSS, rozsudky NSS ze dne 15. 11. 2023, č. j. 6 Ads 260/2022-24, ze dne 27. 1. 2023, č. j. 6 Afs 337/2021-40, a mnoho dalších). Nepřezkoumatelnost v uvedeném smyslu však Nejvyšší správní soud u rozsudku městského soudu neshledal. Městský soud vypořádal všechny žalobní námitky a svůj rozsudek vzhledem k žalobním námitkám dostatečně, srozumitelně a konsekvantně odůvodnil s ohledem na konkrétní okolnosti případu stěžovatelky.

[14] Judikatura zdůrazňuje, že stížní důvody se musí upínat k rozsudku krajského soudu, neboť kasační stížnost podle § 102 s. ř. s. je opravným prostředkem právě proti rozsudku krajského soudu; smyslem řízení o kasační stížnosti tak je polemika s rozhodnutím krajského soudu (usnesení NSS ze dne 3. 6. 2003, č. j. 6 Ads 3/2003-73). Kasační stížností tak nelze brojit proti rozhodnutí žalovaného, aniž by stěžovatel reagoval na rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí žalovaného. Takové námitky jsou dle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné, neboť se neopírají o některý z důvodů uvedených v § 103 s. ř. s. (srov. k tomu též usnesení NSS ze dne 18. 9. 2024, č. j. 4 Azs 110/2024-26, ve věci stěžovatelčina manžela). Stěžovatelčiny námitky, že rozhodnutí žalovaného se nezabývá existencí kontrolního orgánu obdobného české Generální inspekci bezpečnostních sborů a nabízí pouze obecné hodnocení úrovně dodržování práv v zemi původu stěžovatelky, jsou právě takovými námitkami, které směřují výlučně proti správnímu rozhodnutí žalovaného a pomíjí odpověď městského soudu na tyto námitky. Tyto námitky jsou proto nepřípustné.

[15] Nepřípustná je též námitka, že věřitel stěžovatelčina manžela spolupracuje s policií, resp. že policie věřiteli straní. Tuto okolnost stěžovatelka v žalobě neuvedla, v kasační stížnosti tak již nemá místo (§ 109 odst. 5 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud nemohl přehlédnout, že i ve skutkovém shrnutí uvozujícím kasační stížnost stěžovatelka uvedla okolnosti odlišně od toho, jak je prezentovala v řízení před městským soudem, resp. i v řízení před žalovaným. Zatímco podle dřívějších výslovných tvrzení stěžovatelky se k úvěru zavázal její manžel a poté pouze on čelil výhrůžkám věřitelů, nyní stěžovatelka tvrdí, že byla nucena vzít na sebe finanční závazek spolu s manželem a následně (i ona) čelila výhrůžkám věřitele. K nyní nově tvrzeným okolnostem však Nejvyšší správní soud s ohledem na § 109 odst. 5 s. ř. s. nemohl přihlížet.

[16] K vypořádání tak zbývá obecná námitka, že městský soud posoudil žalobu stěžovatelky optikou ekonomické situace stěžovatelky, nikoliv optikou úrovně spravedlnosti v zemi jejího původu.

[17] Městský soud v rámci námitek a vzhledem k zjištěným okolnostem posuzoval azylovou relevanci stěžovatelčina příběhu, a to nikoli jen optikou ekonomické situace stěžovatelky. Příhodně se zabýval otázkou, zda v případě stěžovatelky jde o pronásledování či hrozbu vážné újmy ve smyslu zákona o azylu, jsou-li jejich původcem manželovi věřitelé. K této otázce existuje četná judikatura (srov. např. rozsudky NSS ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004-48, ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54, nebo ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008-101, č. 1806/2009 Sb. NSS). Z této judikatury a jejích závěrů městský soud správně vycházel, když zohlednil, že stěžovatelka ani její manžel se nepokusili svou situaci vyřešit prostředky vnitrostátní ochrany, a proto není možné poskytnout ochranu mezinárodní. V takové situaci totiž nelze případ podřadit pod pronásledování či hrozbu vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. Městský soud příléhavě odkázal rovněž na judikaturu, podle níž nedůvěra občana ve státní instituce, zdůvodňovaná tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, není podřaditelná pod azylově relevantní důvody (rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37).

[18] Judikatura jasně potvrzuje, že obtíže spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu nelze bez přistoupení dalších okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, nepostačující k udělení azylu nejen podle § 12, ale ani § 14 zákona o azylu (kromě městským soudem uvedených rozsudků NSS ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005-60, ze dne 24. 7. 2019, č. j. 4 Azs 112/2019-46, ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 Azs 208/2020-40, srov. též rozsudky NSS ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003-64, a ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003-65).

[19] Veškeré závěry městského soudu jsou podloženy spisovým materiálem. Závěr, že policie v zemi původu stěžovatelky běžnou kriminalitu včetně vydírání standardně vyšetřuje a že v zemi původu stěžovatelky existují mechanismy kontroly policie a ochrany proti nečinnosti policie, vyplývá z dokumentu Informace OAMP ze dne 19. 10. 2023. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou zachyceny odpovědi stěžovatelky, že s policií v zemi původu nikdy neměla problémy a na žádné orgány se s žádostí o pomoc v situaci s manželovými věřiteli neobrátila.

[20] Nejvyšší správní soud konstatuje, že jeho ustálená a jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti. Městský soud v napadeném rozsudku výklady obsažené v relevantní judikatuře následoval. Nejvyšší správní soud neshledal ani zásadní pochybení městského soudu, jež by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Kasační stížnost proto svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, pročež je ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost žalobkyně v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[22] Nejvyšší správní soud kasační stížnost sice odmítl, na což v rovině náhrady nákladů řízení obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., avšak k odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného přezkumu (usnesení NSS ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, odkazující na usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33). O náhradě nákladů řízení proto Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

pokračování

Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2025

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu